

Centenárium túlélőshowA megbénított

Pataky István

Bevallom őszintén, magyarként rosszabbra számítottam a román centenárium évében. A pesszimizmus és a több mint két évtizedes újságírói tapasztalat azt sejtette velem, hogy ebben az esztendőben erős idegrendszerre, s végtelen toleranciára lesz szükség az alapvetően az erdélyi magyarság ellenében megfogalmazott nagyromán ünnep tombolásának elviseléséhez. Mindent ellepő zászlótengereket, a magyargyűlölet nyilvános, kormányzati szintű propagálásának felerősödését jósoltam. A százéves évforduló csúcsa ugyan még hátravan. Gyulafehérvár, Bu-

→ **Miután a média egy része Liviu Dragnea személyében az élő ördög képét rajzolja, a szokásosnál kevesebb idő maradt a magyar kártyára, de még a centenáriumra is.**

karest – s az erdélyi városok többsége is – december elsején eddig még soha nem látott parádé helyszíne lesz, de azért összességében ma talán már meghúzható a vonal a centenárium kapcsán. A sokéves átlagot nem lépte túl a magyarellenes megnyilvánulások száma, s a nacionalista hevület is megmaradt a korábbiól már jól ismert szinten. Tulajdonképpen ünneplést sem láthattunk, a centenárium rendezvények eddig kimerültek a Ceaușescu-féle nacionalista-kommunista időszakra jellemző, a történelmet propagandisztikus módon, a valóságtól elrugaszkodottan bemutatott előadásokban, a különböző nosztalgikus hangulatú zenés-táncos szeánszokban.

Több oka is van annak, hogy a „nagy ünnep” nem telepedett rá a hétköznapokra. Először is: az 1989 utáni Romániában talán még sohasem volt ennyire mély megosztottság a politikában és a

társadalomban. Az a totális háború, ami az igazságszolgáltatás, a titkosszolgálatok feletti ellenőrzésért zajlik, minden energiát lekötött. Miután a média egy részének azt a megbízást kellett teljesítenie, hogy Liviu Dragnea személyében felépítse az élő ördög képét, a szokásosnál vagy a tervezettnél kevesebb idő maradt a magyar kártyára, de még a centenárium megünneplésére is. A kormányzat eközben a támadások visszaverésével, a korrupcióellenesség jelígeje alatt kiépült, valóban átalakításra szoruló rendszer lerombolásával és saját alkalmatlanságával volt elfoglalva. Rádásul mindezt az RMDSZ-szel az oldalán tette, így a kabinet igyekezett mellőzni vagy korigálni a magyarellenes megnyilvánulásokat. A magyar–román államközi viszony is átvészelte a centenáriumot, a marosvásárhelyi katolikus iskola ügyének megoldása és a magyarországi gazdasági támogatási rendszer zökkenőmentes erdélyi építése s a sok tekintetben hasonló irányú diplomáciai mozgások megerősítették a két kormány közötti bizalmat.

Az idei ugyanakkor a kihagyott lehetőségek esztendeje is. Tavaly októberben Bukarestbe látogatott a magyarországi Trianon 100 kutatócsoport történészekből álló küldöttsége. Bár az esemény nem kapott nagy médianyilvánosságot, a fogadtatás pozitív volt, holott korábban a román közéletben és sajtóban olyan tudósítások, kommentárok jelentek meg, amelyek súlyos vádakot fogalmaztak meg a Magyar Tudományos Akadémián (MTA) folyó kutatásokkal kapcsolatban. Az MTA kutatócsoportját titkos kormányzati propagandával, Románia ellen irányuló aknamunkával, szeparatista törekvések támogatásával vádolták meg.

A bukaresti látogatás folytatása azonban elmaradt, pedig a közelgő trianoni kerek évfordulót megelőzően a nagyromán centenárium kiváló alkalom lehetett volna a magyar–román történelmi párbeszédre. Nem egyetértésre van szükség a nyilvánvalóan homlokegyenest eltérő történelmi értelmezésekben, hanem nyitottságra a másik fél álláspontja iránt, ami az alapja a bizalomnak.

Végül soron kizárólag zászlólengetős, „mi voltunk itt előbb” hozzáállással is lehet ünnepelni vagy emlékezni e régióban, csak akkor senki ne csodálkozzon, ha a magát sértettnek érző fél belemondja az össznépi buliba.

kincses város

Kisréti Zsombor

Kolozsvár polgármestere, Emil Boc a napokban jelentette be, hogy 15–20 év múlva metróvonal szeli majd át a várost a megyeszékhely hálószobájának számító Szászfenestől a tőle keleti irányban fekvő repülőtérrig. A mintegy harmincezresre duzzasztott Kolozsvár melletti közlekedési központ, Szászfenes ma az ország legnagyobb lélekszámú faluja, és ha az építkezések ilyen ütemben haladnak, talán a kelet-közép-európai csúcsot is megdönti. Ami azért fájdalmas a környéken lakók számára, mert Szászfenes úthálózata nagyjából ugyanolyan, mint a rendszerváltás utáni években, amikor a mostani lakosság tíz százaléka élt a településen. Ezzel persze nem mondom újat, hiszen Romániában sem a kormányzat, sem a helyi és a megyei elöljárók nem a fenntartható fejlődésben gondolkodnak, hanem a legközelebbi választások négyéves időszakában. Utánuk pedig az özvív.

Ugyanez a történet elmondható a kincses várost szegélyező másik nagyközségről, Kisbácsról is, amely hiába van közelebb Kolozsvárhoz, mert csúcsidőben helyből és a környező, 15–20 km-re fekvő falvakból legalább egy órába telik eljutni iskolába vagy munkahelyekre.

Kolozsvár polgármesterének bejelentése a közeljövőben sokat nem segít a napról napra még inkább pokollá váló városi közlekedés rendezésében. A szűk belvárosi utcákat hatalmas tömbházakkal és irodaházakkal telezsűfóló városvezetés anélkül bocsájt ki folyamatosan építkezési engedélyeket, hogy a polgármester környezetéből valaki is továbbgondolná a városi közlekedés tarthatatlanságát. Amit szakemberek szerint meg lehetne oldani földalatti, föld feletti terelő utak építésével, vagy a teljes városi infrastruktúra újratervezésével.

Kolozsvár méretű nyugat-európai városokban ezt már évtizedekkel ezelőtt megoldották. Olyan településeken is, ahol egyelőre nincs metró.

A politikai tőkeszerzés legkönnyebb módja a gyűlölködés

Szentgyörgyi László

Nincs új a nap alatt: zaklatott lelkiállapotú román nacionalisták mindenütt etnikai érzékenységüket sértő jeleket vélnek felfedezni. Mint ahogyan legutóbb a Románia alakú flekkennel megjelent színházi plakát esetében, ami a marosvásárhelyi magyargyűlölő Marius Pașcan parlamenti képviselőnél, a Băsescu-féle népmozgalmi párt alelnökénél verte ki a biztosítékot. A közösségi oldalán közzétett bejegyzésében azért vádaskodik, mert értelmezése szerint a Románia alakú flekken alatt a magyar irredentizmus parazsa füstölög, ami mégiscsak felháborító. Különösen most, a centenárium évében.

Köztudott, hogy az etnikumközi kapcsolatok minősége szinte kizárólagosan a hatalom hozzáállásán múlik. Még hosszúnak tűnő konfliktusmentes időszakok után is, ha „valakik” úgy ítélik meg, hogy a társadalom figyelmének elterelése céljából jól jöhet egy kis uszítás, a magyarveszélyrel való riogatás, pillanatok alatt „felrobbantható” az etnikumközi béke. Kiképzett „szakem-

berek” foglalkoznak ezzel a szolgálatukban álló politikusokkal és médiamunkásokkal karöltve. Akiket a hivatalosan nem létező, de létezéséről mégis lépten-nyomon árulkodó jeleket hagyó „háttérhatalom” eszközként használ.

De kicsoda Marius Pașcan? Egyértelműen a Dan Tanasă-féle hivatásos feljelentők közé sorolható, akárcsak a vásárhelyi – magukat újságírónak tartó – Lazăr Lădăriu, Ioan Cismaș vagy régi ismerősünk, Hajdu Győző (akinek úgy tetszik: Haidu Victor). Nekik semmi sem drága, csak fék-

→ **Egyeseknek semmi sem drága, ha a nem létező etnikai konfliktusok – különösen a vélt magyar túlkapások – miatt tiltakozva az úgynevezett román érdekek védelmében némi politikai tőkére tehetnek szert.**

telen magyargyűlöletüknek adhassanak hangot. Legfőbb szócsovíuk a marosvásárhelyi Cuvântul Liber című román újság, amelynek zsenge ifjúkorában Pașcan is munkatársa volt. A nemzeti színű aggodalmaskodást tehát nem most kezdte. Egyébként az említett sajtótermék mai napig elántoríthatatlanul törtet azon a pászmán, amelyet az 1989-es rendszerváltáskor jelöltek ki számára.

Emberünk korábban azzal dicsekedett – azt tartotta prefektusi mandátuma, illetve törvényho-

zói tevékenysége legfőbb eredményének –, hogy sikerült megakadályoznia a Felső-Maros-menti államosított erdők visszaszolgáltatását egykori tulajdonosainak – zömükben a magyar nemesi osztály tagjainak, illetve azok leszármazottainak. Szintén ő volt az, aki a március 10-i székely szabadság napja megszervezése miatt perrel fenyegette a Székely Nemzeti Tanácsot. Sőt, megvádolta a magyar kormányt is, amiért az „ügynevezett” Székelyföld autonómiáját támogatja, ami miatt szerinte pattanásig feszültek az etnikumközi kapcsolatok.

Évekkel ezelőtt szintén ő indított pert a nyárádszeredai polgármesteri hivatal ellen, amiért az zöldővezetetté nyilvánította a városka központi terét, így próbálva megakadályozni az ortodox templom felépítését. Parlamenti felszólalásban kelt ki a szerinte rasszista, fasiszta, xenofób üzenetet hordozó székely zászló használata, valamint az „ügynevezett” Székelyföld autonómiája ellen. Legújában pedig a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Líceumnak, illetve a román tany nyelvű Unirea Líceumnak otthont adó iskolaépület visszaállamosítását követeli.

Egyeseknek semmi sem drága, ha a nem létező etnikai konfliktusok – különösen a vélt magyar túlkapások – miatt tiltakozva az úgynevezett román érdekek védelmében némi politikai tőkére tehetnek szert. A legszomorúbb az, hogy a román politikus számára még mindig ez a politikai tőkeszerzés legkönnyebb módja.